

Fra: Helene Frimannslund (hfrimann@klimastiftelsen.no)

Sendt: 07.10.2014 17:25:52

Til: henning.warloe@bergen.kommune.no

Kopi: Rødland, Chris J. Knudsen; Gudrun Mathisen; Eva-Britt Isager; Forgaard, Tanja Seland

Emne: VS: Erfaring med publisering av klimaregnskap

Vedlegg: Besluttet_Avtale_KIH.docx

Til byråd Henning Warloe,

Takk for møtet om Klimapartnere Hordaland i forrige uke.

Som lovet sender jeg her noe erfaringsgrunnlag for publisering av klimaregnskap fra Klimapartnere Agder (se e-post under fra Svein Tveitdal). Se også artikkel fra Arendal kommune publisert på Energi og Klima i forbindelse med Arendalskonferansen og kommunene og det grønne skiftet:

<http://energiogklima.no/kommunene-og-det-groenne-skiftet/klimaledelse-mot-et-groent-skifte-i-arendal-kommune/>

Eksempel på partneravtale som ble signert av byrådsleder under offisiell lansering (byrådsleder holdt forøvrig også åpningstalen) ligger vedlagt. Jeg vil sende kopi av signert variant.

Det hadde videre vært veldig nyttig med en enkel oversikt over hvordan Bergen kommune jobber systematisk med næringslivet. Jeg har allerede klima- og energihandlingsplanen, men synes det er litt vanskelig å lese ut hvilke poster konkret man anser å dekke dette området.

Toppledermøtet er tentativt satt til 21.novemer som bestemt i styringsgruppemøte og invitasjon vil gå ut i slutten av denne uken.

Håper informasjonen over er til hjelp i den videre prosess.

Lykke til med den videre forankringsprosess og gi meg tilbakemelding om det er noe jeg kan hjelpe med.

Ha en flott dag videre i solen.

Mvh

?Helene Frimannslund

Norsk Klimastiftelse

Prosjektleder, Klimapartnere Hordaland

Mob: + 47 990 877 00

E-post: hfrimann@klimastiftelsen.no

Fra: Svein Tveitdal <svein@klima2020.no>

Sendt: 7. oktober 2014 16:07

Til: Helene Frimannslund

Emne: Re: Erfaring med publisering av klimaregnskap

Hei Helene,

Publisering av klimaregnskap for Klimapartnere har utelukkende vært positivt mottatt. Det skulle jo egentlig bare mangle. Medlemmer av klimapartnere som har vært med siden 2008 har i gjennomsnitt redusert sine utslipp med ca. 35 %. Klimaregnskap har gjort det mulig for

Klimapartnerne å identifisere områder der de på en kostnadseffektiv måte kan redusere utslippene. Arendal kommune har f.eks. brukt dette til å lage en plan for reduksjon av utslippene fra kommunens drift med 90% i perioden 2007-2017. Så langt har kommunen redusert med ca 75% og de klarer å nå målet. Dette hadde ikke vært mulig uten Klimaregnskap. Hovedpunktene har vært utfasing av samtlige oljekjeler, fanging av metan som brukes til varmeproduksjon, skifte til klimavennlig bilpark og kjøp av strøm med fornybar opprinnelsesgaranti. Det siste punktet har medført en del intern diskusjon da det er en del som mener at tiltaket ikke bidrar til reduksjon av utslipp. Vi har derfor utviklet et eget kunnskapsnotat om dette som konkluderer med anbefaling til medlemmene om å benytte ordningen. For å sette fokus på energieffektivisering har vi også en indikator for energiforbruk per oppvarmet kontorareal (kWh/m²/år).

Klimaregnskap brukes aktivt på Arendal kommunes månedlige klimaledelsesmøter der ordfører/varaordfører/rådmann og miljørådgiver deltar.

Strømforbruket framkommer i klimaregnskapet og mange av medlemsbedriftene har spart store mengder energi gjennom aktiv bruk av dette. I Grimstad viste det seg at over 10% av kommunens strømregning gikk til oppvarming av Levermyr fotballstadion. Thon hotell i Arendal fant ut at de brukte store mengder strøm på å varme opp fortauene om sommeren osv.

Dersom det ikke har vært fokus på utslippsreduksjoner og energieffektivisering før (som ofte er tilfellet i mindre kommuner og mange private virksomheter) er klimaregnskap et effektivt verktøy for å gjøre noe med dette.

mvh

--

Svein Tveitdal

www.klima2020.no

twitter.com/tveitdal

+47 90 58 90 32

+47 37 03 88 70